

УКРАЇНА: МОНІТОРИНГ ГУМАНІТАРНОЇ СИТУАЦІЇ

ОГЛЯД 2023 РОКУ

Лютий 2024 року | Україна

КОНТЕКСТ І ОБҐРУНТУВАННЯ

На лютий 2023 року припадає друга річниця війни в Україні, яка продовжує негативно впливати на щоденне життя людей. Продовження війни не сприяє вирішенню гуманітарних потреб і призводить до вичерпування потенціалу протидії, в той час як рівень вразливості зростає, що потенційно призводить до погіршення загальної гуманітарної ситуації на територіях, які постраждали найбільше. Цивільне населення залишається вразливим через відсутність доступу до основних товарів та послуг, постійні проблеми у сфері захисту, а також пошкодження цивільної та соціальної інфраструктури, особливо на прифронтових територіях.¹

Враховуючи динамічний характер гуманітарної ситуації в Україні, постійний моніторинг є критично важливим для створення можливості проведення комплексної оцінки потреб та рівня їхньої вираженості серед постраждалого населення, а також забезпечення відповідності планів гуманітарного реагування ситуації на місцях. Відповідно до основного завдання Моніторингу гуманітарної ситуації (МГС) Ініціативи REACH, а саме надання актуальних мультисекторальних даних про зміну гуманітарних потреб на рівні громади, що дає можливість відстежувати їхню динаміку в часі, **цей аналіз тенденцій забезпечує огляд динаміки потреб у 2023 році для підтримки інформаційних заходів у 2024 році.**

Цей аналіз включає всі сім раундів дослідження МГС, які проводилися з лютого по грудень (за детальнішою інформацією див. Додаток 1 на стор. 14). Для забезпечення достовірності аналізу це дослідження охоплює 255 населених пунктів, досліджених протягом всіх раундів МГС у 2023 році (раунди 8-14). Зважаючи на відносно вищий рівень гуманітарних потреб на прифронтових територіях, зафіксований протягом попередніх раундів МГС, у цьому огляді основна увага приділяється результатам в Зонах А та В* (див. «Огляд методології МГС» на стор. 11). Окрім звичних даних МГС, що стосуються потреб, проблем та перешкод в доступі до послуг, в цьому дослідженні також подається аналіз, який проводився на основі нещодавно розробленої структури Індексу вразливості населеного пункту (ІВНП). ІВНП спеціально розроблений для визначення показника вираженості вразливості на рівні населеного пункту шляхом присвоєння комплексних міжсекторальних та секторальних (продовольча безпека і засоби до існування, захист, охорона здоров'я, житло і непродуктивні товари, ВСГ та освіта) балів.

Враховуючи розмір вибірки та застосовану методологію, **результати слід розглядати як індикативні** та такі, що дають орієнтовне уявлення про гуманітарну ситуацію у досліджених населених пунктах.

* **Зона А:** Території у межах 30 км від лінії фронту та державного кордону з Російською Федерацією на момент формування вибірки, за даними системи онлайн-карт LiveUA. **Зона В:** Території у межах 30-100 км від лінії фронту, територій, над якими відновлено контроль Урядом України, а також райони, 50% територій яких знаходиться у межах згаданих територій на момент формування вибірки, за даними системи онлайн-карт LiveUA.

КЛЮЧОВІ ТЕЗИ

- Гуманітарна криза тривала протягом 2023 року, особливо впливаючи на прифронтові території. Незважаючи на незначене покращення ситуації з доступом до послуг і товарів першої необхідності протягом літа, **сезонні труднощі та посилення атак на інфраструктуру з наближенням зими призвели до погіршення ситуації наприкінці року.**
- Згідно з отриманими даними, економічні перешкоди все більше впливали на доступ до послуг і товарів протягом 2023 року, зокрема йдеться про доступ до житла, медичних послуг та продуктів харчування. Якщо така тенденція зберігатиметься, труднощі, пов'язані з вартістю товарів та послуг, ймовірно, продовжуватимуть впливати на доступ людей до різного виду послуг у довгостроковій перспективі та надалі погіршуватимуть їхній економічний потенціал протидії.
- Найвищі показники потреб і вразливостей на рівні громади в рамках усіх раундів МГС та серед усіх секторів були зафіксовані в населених пунктах поблизу лінії фронту та кордону з Російською Федерацією (в основному в Харківській та Донецькій областях). Це вказує на необхідність продовження спільних міжсекторальних заходів підтримки в населених пунктах на цих територіях, зокрема враховуючи посилення атак протягом зимового періоду 2023-2024 років.
- Впродовж 2023 року **особи, які повернулися, та особи, що безпосередньо постраждали внаслідок поточної збройної агресії**, все частіше визначалися як категорії людей, які не спроможні задовольнити свої щоденні потреби, у порівнянні з іншими категоріями населення. Це може свідчити про зростання кількості викликів, з якими стикаються ці та інші вразливі категорії населення, долаючи наслідки тривалої кризи.

ХРОНОЛОГІЯ ПОДІЙ 2023 РОКУ В УКРАЇНІ

Вплив активних бойових дій та інцидентів, пов'язаних з конфліктом, на населення, довкілля та економіку продовжувався протягом другого року війни. Наведена нижче хронологія подій відображає деякі з найважливіших подій та їх наслідків в Україні у 2023 році з метою створення контексту для цього Аналізу динаміки МГС.

Ключові дати

Січень

Продовження атак на критичну цивільну інфраструктуру на всій підконтрольній Уряду України території, які призвели до жертв серед цивільного населення, пошкоджень критичної інфраструктури та переривання щоденної діяльності цивільного населення.

Лютий

Раунд 8 МГС
Збір даних: з 7 по 28 лютого 2023 року

Березень - квітень

Початок весняного потепління та зниження рівнів деяких сезонних потреб, зокрема в твердому паливі та зимових непродовольчих товарах.

Раунд 9 МГС
Збір даних: з 20 березня по 3 квітня 2023 року

Травень

Нова хвиля регулярних ракетних атак на всіх підконтрольних Уряду України територіях.

Раунд 10 МГС
Збір даних: з 15 по 29 травня 2023 року

В кінці травня закінчився навчальний рік 2022 - 2023. Більшість дітей шкільного віку навчалися дистанційно або за змішаною формою навчання, що частіше призводило до перерв в їхньому навчанні.

Червень

6 червня була підірвана гребля Каховського водосховища, що спричинило нестачу води вгору по течії, затоплення населених пунктів та сільськогосподарських угідь вниз по течії, призвівши до екологічної катастрофи.

Липень

Раунд 11 МГС
Збір даних: з 26 червня по 10 липня 2023 року

17 липня припинила роботу Чорноморська зернова ініціатива², вплинувши на спроможність України експортувати зерно Чорним морем, з негативними наслідками для глобальної продовольчої безпеки та економіки України.

Липень - вересень

Регулярні ракетні атаки по зернових терміналах та портовій інфраструктурі на Півдні.

Серпень

Раунд 12 МГС
Збір даних: з 7 по 21 серпня 2023 року

Серпень - вересень

Посилення бойових дій в районі Куп'янська та на прилеглих територіях Харківської області, що призвело до оголошення часткової евакуації цивільного населення з Куп'янського району.

Жовтень

Раунд 13 МГС
Збір даних: з 26 вересня по 13 жовтня 2023 року

Листопад

Початок зимового сезону в багатьох регіонах України.

Листопад - грудень

Раунд 14 МГС
Збір даних: з 20 листопада по 4 грудня 2023 року

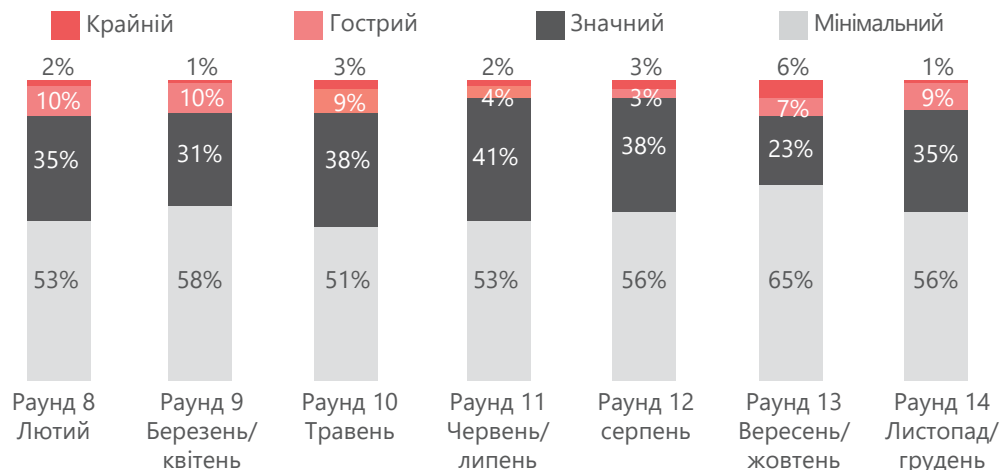
Зимові атаки у багатьох регіонах України, зокрема у Києві.

ЗАГАЛЬНА ГУМАНІТАРНА СИТУАЦІЯ

Загалом рівень вразливості протягом 2023 року був порівняно вищим у всіх досліджених прифронтових населених пунктах. **В середньому в 7% (n=19/255) всіх досліджених населених пунктів було зафіксовано гострий рівень загальної вразливості, а у 2% (n=6/255) населених пунктів — крайній рівень загальної вразливості протягом раундів 8-14 МГС у 2023 році.** При цьому, протягом всіх раундів у жодному дослідженому населеному пункті не було зафіксовано крайній+ загальний рівень вразливості, що позначає колапс основних послуг або повну неспроможність задовольнити основні секторальні потреби в цьому населеному пункті. Населені пункти з підвищеним загальним рівнем вразливості найчастіше знаходилися в Донецькій та Харківській областях. **Мар'їнка, Авдіївка, Вугледар, Велика Новосілка, Званівка** (Донецька) і **Дворічна** (Харківська область) були єдиними населеними пунктами, в яких було зафіксовано **крайній рівень загальної вразливості щонайменше протягом чотирьох раундів МГС в 2023 році.**

Рисунок 1: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, за загальним балом ІВНП та раундом (n=255)

10%

населених пунктів, досліджених протягом листопада-грудня 2023 року (раунд 14 МГС), мали гострий або крайній рівні загальної вразливості. Серед них, бали крайнього рівня були зафіксовані лише в **Куп'янську та Авдіївці.**

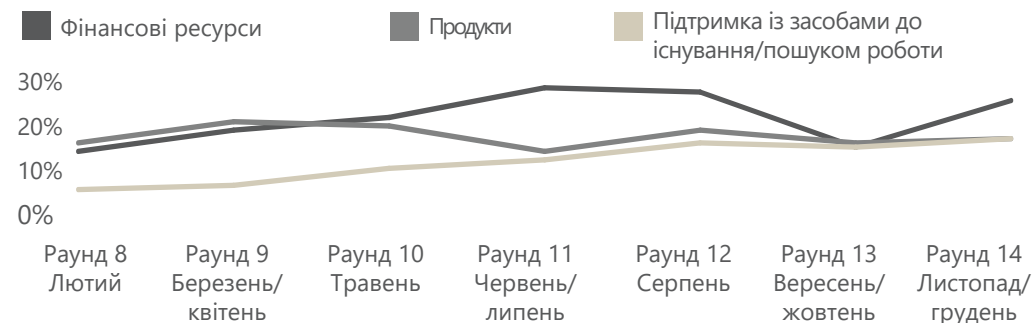
Високі бали загальної вразливості серед населених пунктів найчастіше стосувалися вразливості у сфері захисту. У цьому секторі зафіксовано найбільшу частку населених пунктів з балами крайнього+, крайнього та гострого рівнів вразливості впродовж усіх раундів МГС (8-14), поведених у 2023 році, що свідчить про помітну вразливість населених пунктів у секторі безпеки через ризик та вплив бойових дій.

Основні проблеми, про які найчастіше повідомляли в досліджених населених пунктах в Зонах А і В, у порівнянні з лютим 2023 року (раунд 8) та листопадом і груднем 2023 року (раунд 14) (n=255)

Розбіжності в основних проблемах, про які повідомляли впродовж 2023 року, свідчать про зміну ключових сфер, що впливають на щоденне життя людей та доступ до основних послуг і товарів. Внаслідок цього, проблеми у сфері безпеки та повідомлення про зростання кількості економічних перешкод у доступі до основних товарів та послуг (за детальнішою інформацією див. зріз за секторами) ставали більш поширеними наприкінці року, що може свідчити про зниження потенціалу протидії протягом другого року війни.

Рисунок 2: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, за 3 найпріоритетнішими потребами* і раундом (n=255)

Результати вказують на збільшення потреби в підтримці з засобами до існування, яка також визначалася серед основних секторів, де були незадоволені потреби, в ході дослідження мультисекторальних потреб (MSNA) в 2023 році.³

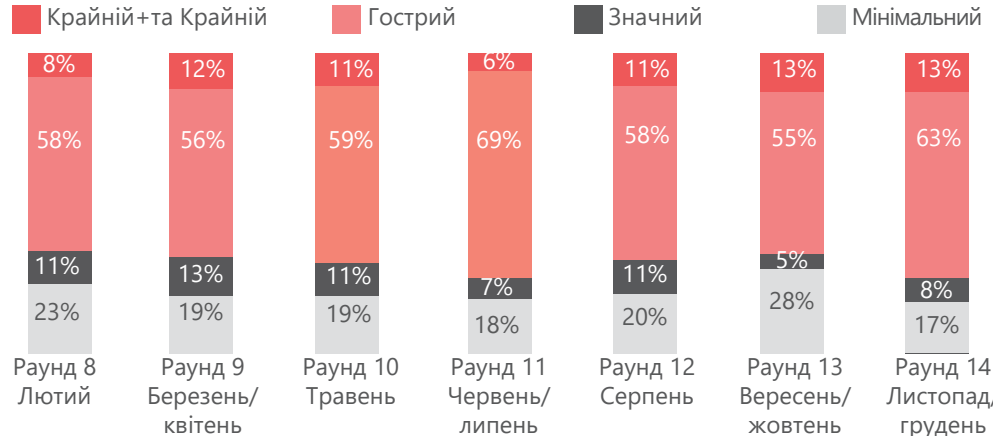
*Потреби, пов'язані з підготовкою до зими, були найпоширенішими протягом зимового періоду. **Найбільша частка населених пунктів, в яких пріоритетною потребою було паливо для опалення, становила 18% (n=47/255) населених пунктів, досліджених у лютому (раунд 8), та 20% (n=50/255) досліджених у листопаді та грудні (раунд 14).**

ЗАХИСТ

Гуманітарна ситуація в Україні у 2023 році характеризувалася постійними проблемами у сфері захисту: бойові дії, масовані ракетні атаки, а також забруднення мінами/нерозірваними боєприпасами продовжували впливати на життя цивільного населення, особливо на територіях поблизу лінії фронту та кордону з Російською Федерацією.⁶

У більшості досліджених населених пунктів у Зонах А та В було зафіксовано підвищені бали секторальної вразливості у сфері захисту (гострі, крайні та крайні+) протягом 2023 року. Цей бал першочергово розраховується на основі згаданих проблем у сфері захисту і безпеки, а також обмежень на пересування в досліджених населених пунктах. **У 25% (n=64/255) досліджених населених пунктів крайній або крайній+ рівень вразливості у сфері захисту було виявлено щонайменше в одному раунді МГС**, що вказує на крайню або повну неспроможність людей задовольнити свої основні секторальні потреби. Серед них, **14 населених пунктів**, де було зафіксовано крайній+ бал щонайменше в одному раунді, знаходилися в межах 30 км від лінії фронту в Донецькій (n=7/14)⁸ та Харківській (n=7/14)⁷ областях (за детальнішою інформацією див. карти на стор. 5). У листопаді/грудні 2023 року (раунд 14) крайній+ бал вразливості у сфері захисту було зафіксовано у **Куп'янську** (Харківська) та **Авдіївці** (Донецька область), що може бути пов'язано з інтенсивними боями поблизу цих населених пунктів.⁹

Рисунок 3: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, за балами секторальної вразливості у сфері захисту та раундом (n=255)

Основні чинники зростання рівня вразливості у сфері захисту, пов'язані з проблемами безпеки і захисту.

КІ найчастіше повідомляли, що в людей у досліджених населених пунктах виникають наступні проблеми у сфері захисту: **загроза ракетних атак, ризик збройного насильства та обстрілів, відсутність бомбосховищ**, а також **забруднення мінами/нерозірваними боєприпасами**. Загроза ракетних атак залишалася проблемою у сфері захисту і безпеки, про яку повідомляли найчастіше протягом 2023 року.

КІ повідомили про таку проблему в більшій кількості населених пунктів, ймовірно, через часті масовані ракетні атаки по цивільній інфраструктурі у травні 2023 року:¹⁰ в **64% (n=162/255)** населених пунктів у травні 2023 року (раунд 10) і в **71% (n=182/255)** у червні/липні 2023 року (раунд 11) порівняно з **61% (n=155/255)** населених пунктів до травня 2023 року. Результати МГС вказують, що подібні тенденції зберігалися протягом осені до поновлення атак по цивільній інфраструктурі, як було взимку у 2022-2023 роках. Згідно з цими даними, частка населених пунктів, де КІ повідомили про проблему в сфері захисту, пов'язану з небезпекою ракетних атак, знову зросла у листопаді та грудні 2023 року (раунд 14). З цієї проблемою стикалися люди у **70% (n=179/255)** населених пунктів.

Крім цього, **ризик збройного насильства та обстрілів також сприяв підвищенню рівня вразливості у сфері захисту**. Якщо на початку року про таку проблему повідомили КІ у **24% (n=61/255)** населених пунктів, то влітку їхня кількість зросла до понад третини населених пунктів (раунд 11 (червень/липень 2023 року): **35%, n=88/255**; раунд 12 (серпень 2023 року): **35%, n=89/255**). Це може бути пов'язано з посиленням боїв протягом літа.¹¹ Частка таких населених пунктів зменшилася до **29% (n=73/255)** наприкінці року.

Вразливі категорії населення

Категорії людей у населених пунктах, які, згідно з отриманими даними, частіше не могли задовольнити своїх щоденних потреб, порівняно з іншими категоріями населення.¹²

Протягом року все більше КІ у населених пунктах повідомляли, що така категорія як особи, які повернулися, стикалася з труднощами при задоволенні своїх щоденних потреб. Це пов'язано зі **зростанням загального рівня вразливості протягом другого року війни, а також збільшенням кількості осіб, що повернулися у населені пункти у Зонах А та В.**¹³ Особи, які повернулися, частіше потребували допомоги із захистом, мали гострі потреби у засобах до існування та медичних послугах, а також стикалися з труднощами в доступі до основних товарів та послуг.¹⁴

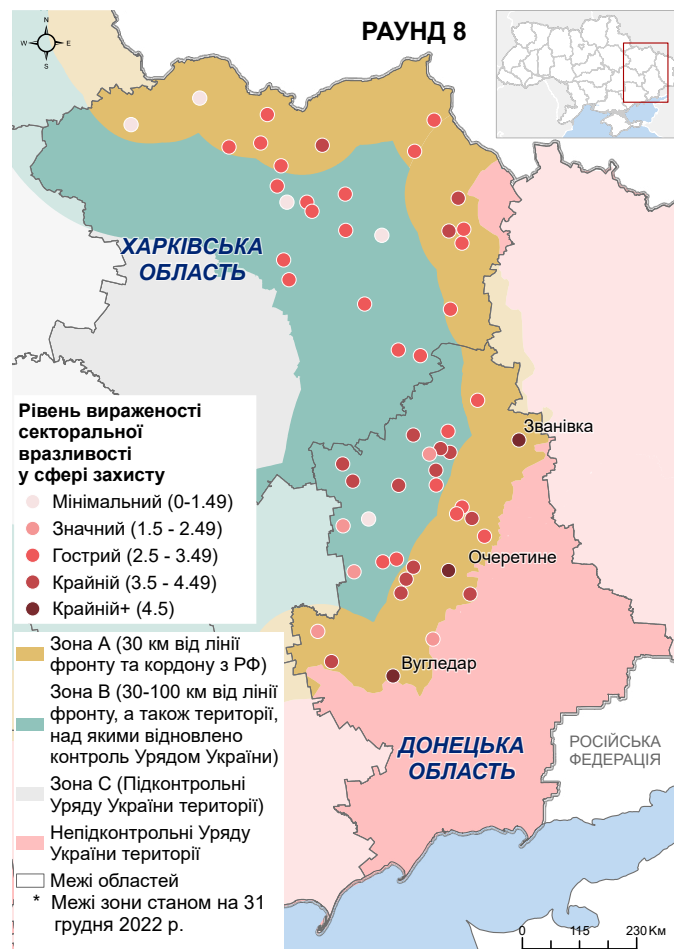
Обмеження пересування

У 2023 році обмеження пересування, пов'язані з адміністративними обмеженнями, зокрема блокпости, пункти контролю та обмеження, запроваджені місцевими органами влади, продовжували створювати перешкоди для в'їзду та виїзду людей у досліджуваних населених пунктах. Про найскладнішу ситуацію з обмеженнями протягом 2023 року неодноразово повідомляли КІ у **Званівці, Вугледарі, Авдіївці, та Мар'їнці** (Донецька область), **де в'їзд/виїзд з населеного пункту був неможливим або передбачав суттєві обмеження.**

На картах нижче видно як змінювалися бали секторальної вразливості у сфері захисту в досліджених населених пунктах Харківської і Донецької областей протягом 2023 року. Частка населених пунктів, де було зафіксовано крайній рівень секторальної вразливості у сфері захисту, зменшилася лише до двох населених пунктів у листопаді/грудні (раунд 14 МГС) порівняно з лютим (раунд 8 МГС) та липнем (раунд 11 МГС). Крім цього, наприкінці року (раунд 14 МГС) гострий та крайній рівні секторальної вразливості в основному обмежувалися населеними пунктами в Зоні А.

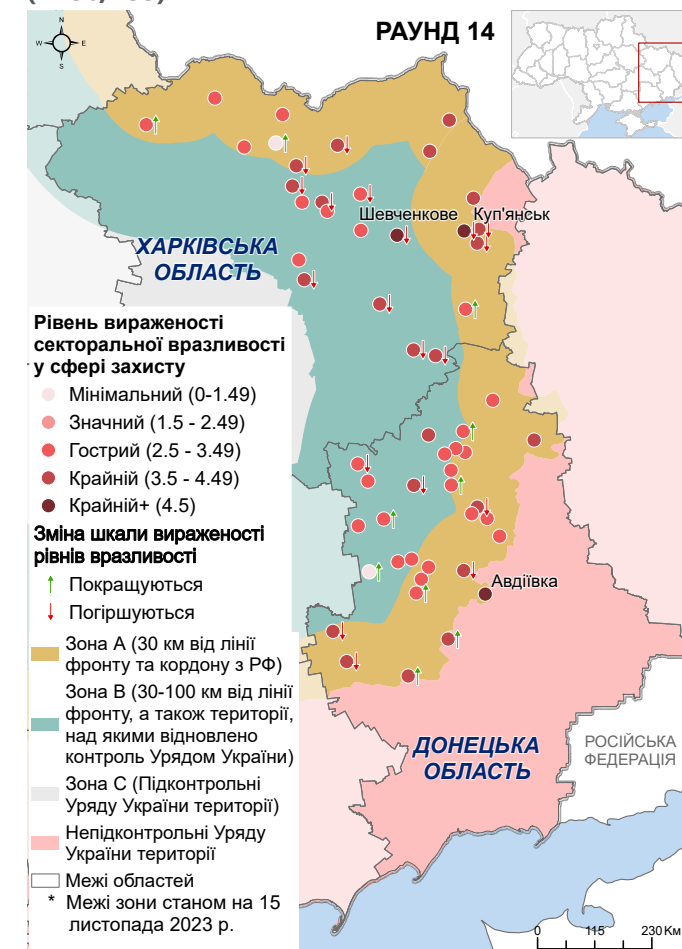
Карта 1: Населені пункти Харківської та Донецької областей, за балами секторальної вразливості у сфері захисту в лютому 2023 р. (Раунд 8) (n=56/255)

Карта 2: Населені пункти Харківської та Донецької областей, за балами секторальної вразливості у сфері захисту в липні 2023 р. (Раунд 11) (n=56/255)

Карта 3: Населені пункти Харківської та Донецької областей, за балами секторальної вразливості у сфері захисту в листопаді 2023 р. (Раунд 14) (n=56/255)

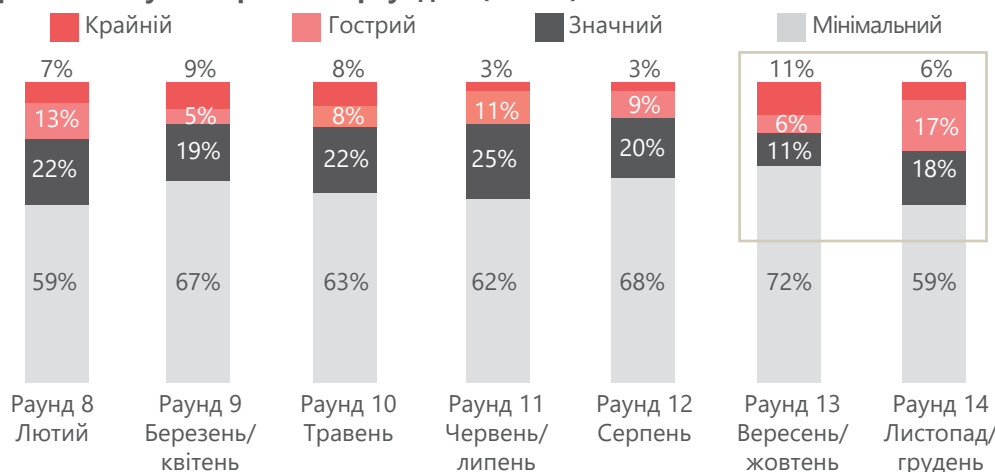

ВОДА, САНІТАРІЯ, ГІГІЄНА (ВСГ)

Загалом виявилось, що найбільше на доступ до води протягом 2023 року впливали довгострокові наслідки прориву дамби Каховського водосховища, постійні пошкодження критичної інфраструктури, а також можливі ускладнення для проведення ремонтних робіт через нестабільну безпекову ситуацію вздовж всієї лінії фронту.

Протягом 2023 року підвищені рівні вразливості у секторі ВСГ були зафіксовані в середньому у **16% (n=41/255)** досліджених населених пунктів в Зонах А та В. Ситуація погіршилася в листопаді/грудні 2023 року (раунд 14), коли бали крайнього та гострого рівнів у секторі ВСГ були зафіксовані у **23% (n=58/255)** населених пунктів, що складає найбільшу частку випадків у 2023 році. При цьому, в цих населених пунктах було зафіксовано підвищені рівні гострої вразливості, що вказує на помірну, а не крайню неспроможність задовольнити основні секторальні потреби.

Рисунок 4: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, за балами вразливості у секторі ВСГ та раундом (n=255)

Основні чинники зростання рівнів вразливості у секторі ВСГ, пов'язані з доступом до води та перебоєм з водопостачанням.

Результати показують, що ситуація з доступом до води потребує моніторингу з метою запобігання її погіршенню в майбутньому. Деяке погіршення спостерігалось ще в листопаді та грудні 2023 року (раунд 14): у **40% (n=103/255)** досліджених населених пунктів було зафіксовано обмежений доступ або проблеми з доступом до води на противагу середньому значенню **32% (n=82/255)** протягом 2023 року. Згідно з отриманими даними, у половині цих населених пунктів (**n=51/103**) 1-9% або більша частка населення не мала доступу до води, а в іншій половині населених пунктів ситуація була тривожною та вимагала моніторингу.

Частка населених пунктів, в яких більше чверті населення не мали доступу до води, зросла восени: з **3% (n=8/255)** в серпні (раунд 12) до **8% (n=22/255)** в середньому протягом вересня - грудня (раунди 13 і 14).

Також виявилось, що на доступ до води впливають сезонні чинники.

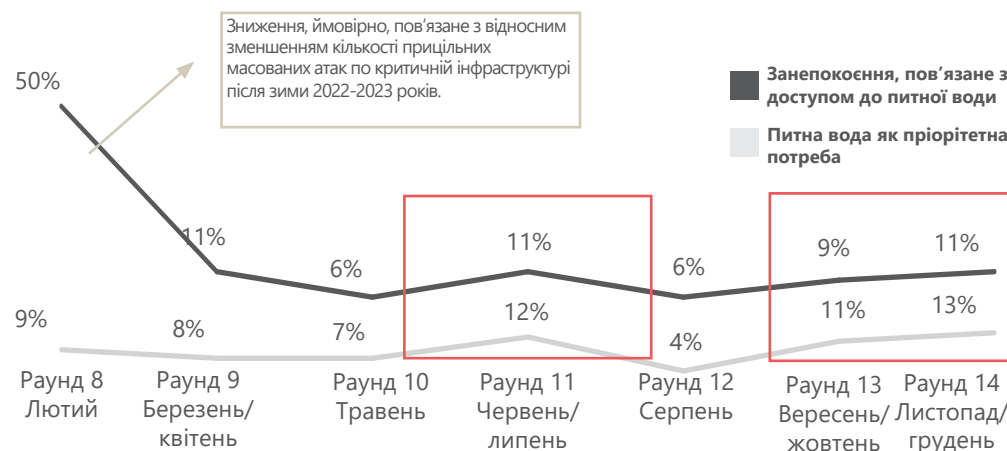
Найпоширенішою перешкодою в доступі до води, про яку повідомляли у серпні 2023 року (раунд 12), було зменшення території, охопленої водопостачанням (про це повідомили КІ у **25% (n=18/72)** населених пунктів¹⁶).

Серед перешкод у доступі до води, про які повідомляли найчастіше у 2023 році, були аварії/пошкодження водопровідної мережі, водонапірних і водоочисних станцій, а також відсутність електропостачання або резервного живлення. Такі перешкоди частіше виявляли в населених пунктах у другому півріччі, починаючи з серпня 2023 року (раунд 12).

Починаючи з вересня, більша частка населених пунктів також повідомила про часті перебої з водопостачанням. Про перебої, які «тривають майже весь час» повідомили КІ в **13% (n=33/255)** і **11% (n=27/255)** населених пунктів у Зонах А та В у вересні/жовтні 2023 року (раунд 13), а також у листопаді/грудні 2023 року (раунд 14), відповідно, порівняно з середнім значенням **7%** протягом минулих місяців.

Рисунок 5: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, в яких зазначали про проблеми або пріоритетну потребу в питній воді, за раундом (n=255)

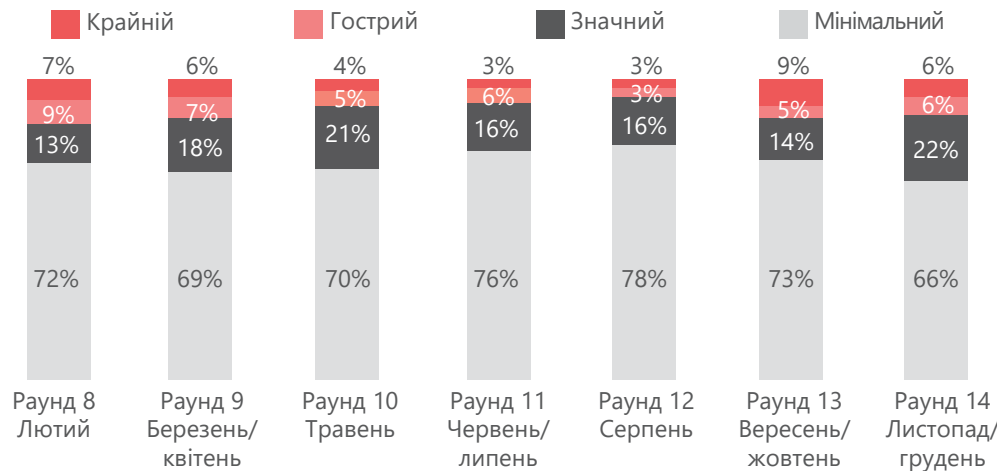

Зміни в перешкодах та проблемах, пов'язаних з доступом до води, зафіксовані протягом 2023 року, вказують на погіршення ситуації на певних територіях (в основному поблизу лінії фронту) та протягом різних пір року. Ця ситуація потребує постійного моніторингу, особливо у населених пунктах з підвищеними рівнями секторальної вразливості, а також вказує на потребу швидкого реагування, за необхідності, для запобігання дефіциту на рівні домогосподарств.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Загалом бали секторальної вразливості у сфері охорони здоров'я в основному не змінилися протягом року, лише з деякими незначними коливаннями: в середньому в 11% (n=28/255) досліджених населених пунктів було зафіксовано зростання рівнів вразливості (гострий та крайній) в кожному раунді МГС. Це означає, що люди в цих населених пунктах стикалися з помірною або крайньою відсутністю можливості задовольнити свої основні потреби, пов'язані з охороною здоров'я. В цілому бали крайнього рівня вразливості у секторі охорони здоров'я було зафіксовано в половині цих населених пунктів. Ці населені пункти знаходилися переважно в Донецькій та Харківській областях. Подібно до багатьох інших секторів, результати МГС показали менші частки крайніх рівнів секторальної вразливості у сфері охорони здоров'я протягом літа (3% (n=7/255) у червні та липні (раунд 11), а також в серпні (раунд 12), після чого спостерігалось помітне зростання у вересні та жовтні 2023 року (раунд 13: 9% (n=22/255)). Авдіївка і Вугледар (Донецька область) були єдиними населеними пунктами, в яких було зафіксовано бали крайнього рівня секторальної вразливості протягом 6 або більше раундів МГС.

Рисунок 6: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, за балами рівня вразливості у сфері охорони здоров'я та раундом (n=255)

Основні чинники зростання рівнів вразливості у сфері охорони здоров'я, пов'язані з обмеженим доступом до медичних послуг та ліків.

Частка досліджених населених пунктів, де за підрахунками в 1-9% людей або більше не було доступу до медичних послуг протягом 14 днів до збору даних, майже не змінилася, лише з незначними коливаннями впродовж року. У Званівці, Вугледарі та Авдіївці (Донецька область), за повідомленнями КІ, більше 25% населення не мали доступу до бажаних медичних послуг протягом 2023 року (у всіх раундах МГС (8-14)).

Перешкоди в доступі до медичних послуг змінювалися протягом 2023 року. Наприкінці року спостерігалось зростання кількості випадків, пов'язаних з фінансовими перешкодами.

Перешкоди у доступі до медичних послуг, про які повідомляли найчастіше в лютому (раунд 8), а також листопаді та грудні (раунд 14)¹⁸

З початком другого року війни, пошкодження медичної інфраструктури та нестабільна безпекова ситуація у поєднанні зі зростаючими економічними викликами, особливо на прифронтових територіях, продовжували створювати основні перешкоди для доступу цивільного населення до медичних послуг в населених пунктах, де вони проживають.¹⁹

Найпоширенішими видами послуг/закладів, до яких згідно з отриманими даними, люди не мали доступу на досліджених територіях протягом 2023 року, були сімейні лікарі, заклади первинної медичної допомоги, лікування в стаціонарі, екстрена медична допомога та аптеки. Також результати вказують на зростання кількості повідомлень про недоступність спеціального стаціонарного лікування: з 23% (n=24/106) населених пунктів у лютому 2023 року (раунд 8) до 47% (n=52/111) населених пунктів у листопаді та грудні 2023 року (раунд 14).²⁰ За даними ВООЗ, у більшості областей, які постраждали внаслідок конфлікту, надання послуг спеціалізованого лікування, зокрема онкологічних захворювань, було призупинено.²¹ Протягом року також збільшилася частка населених пунктів, де повідомлялося про недоступність лабораторних та діагностичних послуг.²²

Доступ до ліків

В середньому, КІ повідомили про наявність перешкод у доступі до ліків у переважній більшості населених пунктів (55%, n=140/255). Подібно до ситуації з доступом до медичних послуг, спостерігалось незначне зменшення перешкод протягом літа, однак повідомлення про наявність перешкод знову почали частіше надходити у листопаді та грудні 2023 року. Перешкодою у доступі до ліків, про яку повідомляли найчастіше протягом літа, була їхня цінова недоступність (32%, n=83/255 населених пунктів), а також недостатня кількість аптек²³ (18%, n=21/255). Кількість повідомлень про такі перешкоди зростає наприкінці року: 37% (n=94/255) і 15% (n=38/255) відповідно. Відновлення роботи аптек, враховуючи завдані пошкодження, нестачу ліків та забруднення мінами/нерозірваними боєприпасами, відбувається повільно, особливо на територіях, над якими відновлено контроль Урядом України, що призводить до нестачі працюючих аптек на цих територіях.²⁴

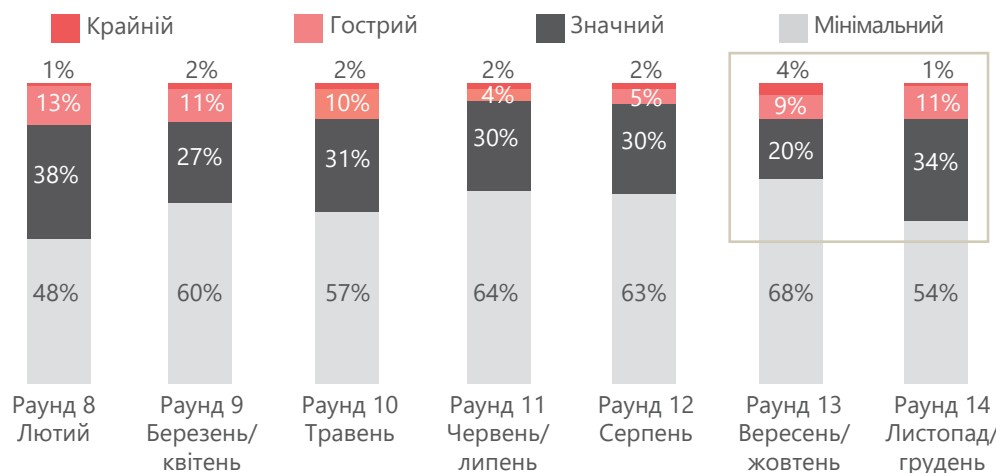

ЖИТЛО І НЕПРОДОВОЛЬЧІ ТОВАРИ (ЖНПТ)

Загалом протягом 2023 року вразливості, пов'язані з житлом і НПТ, були переважно зумовлені сезонними чинниками, а також тривалими наслідками масштабних атак²⁵ на інфраструктуру та житловий фонд. Підвищені бали вразливості у секторі ЖНПТ (гострий та крайній) були зафіксовані у більшій частці населених пунктів у Зонах А та В протягом зимового періоду: у **13% (n=32/255)** у листопаді/грудні (раунд 14), подібно до лютого 2023 року (раунд 8: **14%, n=35/255**). Частка населених пунктів з підвищеними рівнями вразливості у секторі ЖНПТ зменшилася до **6% (n=14/255)** протягом літа, у червні/липні 2023 року (раунд 11), оскільки потреби та проблеми, пов'язані із зимовим періодом, також зменшилися.

Слід зазначити, що підвищені рівні вразливості в цих населених пунктах були зафіксовані як гострі, що вказує на помірну, а не крайню неспроможність задовольнити основні секторальні потреби. Єдиними **населеними пунктами з балами крайнього рівня вразливості у секторі ЖНПТ у листопаді та грудні 2023 року (раунд 14)** були **Куп'янськ** (Харківська), **Авдіївка** та **Вугледар** (Донецької області).

Рисунок 7: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, за балами вразливості у секторі ЖНПТ та раундом (раунди 8 - 14, лютий - грудень 2023 року) (n=255)

Основні чинники зростання рівнів вразливості у секторі ЖНПТ, пов'язані з доступом до безпечного житла з належними умовами, а також руйнуванням житлового фонду.

Хоча згідно з отриманими даними, ситуація з доступом до житла була контрольованою у більшості населених пунктів протягом літа, це може бути пов'язано із сезонною зміною потреб у житлі, а не покращенням самої ситуації. Ці результати відображають помітні зміни у доступі людей до безпечного житла з належними умовами впродовж літнього періоду.

У вересні та жовтні 2023 року (раунд 13) було зафіксовано зростання кількості населених пунктів у Зонах А та В, в яких понад 50% населення не мало доступу до безпечного житла з належними умовами. Після атак протягом зимового періоду 2023-2024 років, очікується можливе погіршення ситуації на початку 2024 року.

Крім цього, протягом 2023 року змінювалися **види перешкод у доступі до безпечного житла з належними умовами, про які КІ повідомляли найчастіше, змістившись в сторону економічного виміру наприкінці року**. Незважаючи на те, що частка населених пунктів, у яких нестача житла для здачі в оренду або занадто висока орендна плата створювали перешкоди в доступі до житла, знизилася на початку 2023 року, у листопаді та грудні 2023 року спостерігалася відносно зростання кількості повідомлень про занадто високу орендну плату (з **4% (n=4/96)** населених пунктів у вересні та жовтні (раунд 13) до **10% (12/115)** в листопаді та грудні (раунд 14)).

3 серпня (раунд 12) збільшилася кількість повідомлень про те, що категорія ВПО стикається з перешкодами, пов'язаними з занадто високою орендною платою, в той час як інші перешкоди у доступі до житла в досліджених населених пунктах²⁶ були менш поширеними протягом 2023 року.

NFI Доступ до непродовольчих товарів (НПТ)

Хоча частка населених пунктів, в яких, згідно з даними, не було доступу до НПТ²⁰, загалом залишалася невеликою впродовж усіх раундів (в середньому **13% (n=32/255)**), спостерігалися певні зміни протягом різних сезонів. Після повідомлень про відносно низькі рівні проблем з доступом до НПТ протягом літа, **частка населених пунктів, які вказали на відсутність доступу до НПТ, знову зростає протягом вересня і жовтня 2023 року (раунд 13)**. Це може бути пов'язано зі зростанням потреб у НПТ для підготовки до зимового періоду (одяг, зимові ковдри, тверде паливо, тощо) з наближенням зими.

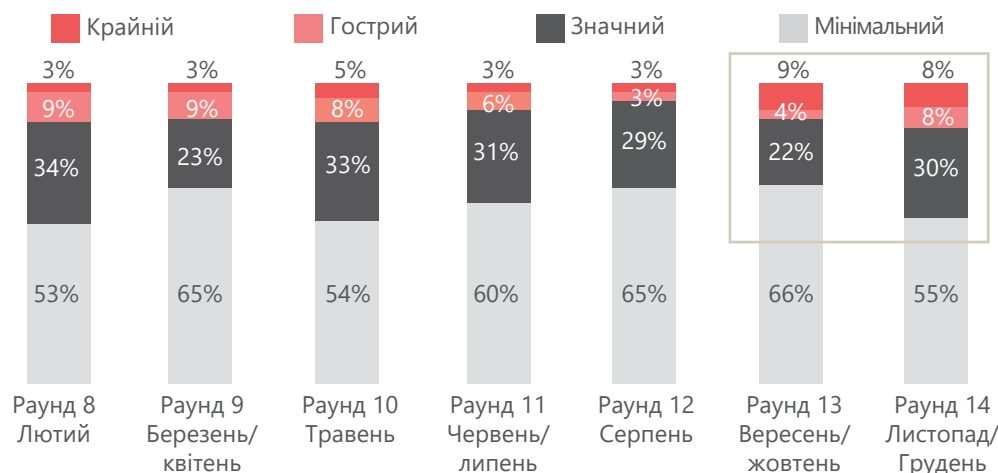
Наприкінці літа у **все більшій частці населених пунктів повідомляли про нестачу працюючих магазинів, що створювала перешкоди в доступі до НПТ**, а саме у **74% (n=23/31)** і **71% (n=24/34)** населених пунктів у вересні та жовтні (раунд 13), а також листопаді та грудні (раунд 14) відповідно, порівняно з **46% (n=10/22)** у серпні (раунд 12). Однак, КІ набагато рідше повідомляли про нестачу грошей, яка створювала перешкоди в доступі до НПТ.

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА І ЗАСОБИ ДО ІСНУВАННЯ

Впродовж минулого року підвищені рівні вразливості у секторі продовольчої безпеки та засобів до існування (ПБЗІ) було зафіксовано в середньому у **11% (n=29/255)** досліджених населених пунктів в Зонах А та В. Подібно до інших досліджених секторів, незважаючи на незначне зниження рівня вразливості протягом літа, **ситуація, ймовірно, погіршилася протягом листопада і грудня 2023 року, коли бали крайнього та гострого рівнів у секторі ПБЗІ було зафіксовано у 16% (n=40/255) населених пунктів**, що становить найбільшу частку протягом 2023 року.

Рисунок 8: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, за балами вразливості у секторі ПБЗІ та раундом (раунди 8 -14, лютий - грудень 2023 року) (n=255)

Основні чинники зростання рівнів вразливості у секторі ПБЗІ пов'язані з доступом до продуктів харчування, фінансових послуг та ринків.

Доступ до продуктів харчування

Враховуючи загальні рівні вразливості в межах цього сектору, спостерігалися певні покращення у доступі людей до достатньої кількості продуктів харчування ближче до початку літа. При цьому найменша кількість населених пунктів, в яких принаймні частина людей не мала доступу до достатньої кількості продуктів харчування (**10%, n=24/255**) була зафіксована у серпні 2023 року (раунд 12). Однак, наприкінці року ця тенденція змінилася, і протягом вересня-грудня 2023 року КІ в середньому у **8% (n=20/255) населених пунктів повідомили про відсутність доступу до достатньої кількості продуктів харчування у понад чверті населення, яке там проживало (подібно до березня та квітня 2023 року)**. Майже всі населені пункти знаходилися в Донецькій та Харківській областях.

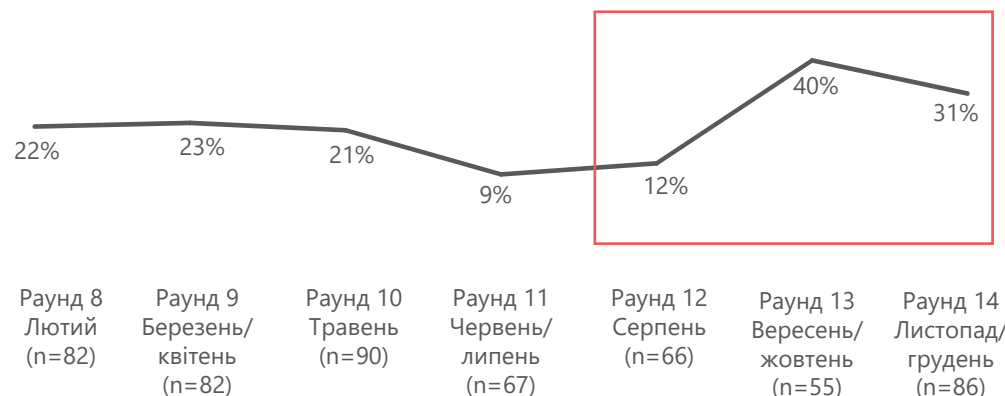
Загалом, наприкінці літа також зросла частка населених пунктів, в яких згідно з отриманими даними, відсутність працюючих магазинів і високі ціни створювали перешкоди в доступі до достатньої кількості продуктів харчування.

Доступ до ринків

Частка населених пунктів в Зонах А та В, в яких принаймні частина населення не мала доступу до ринків для купівлі товарів, була вищою протягом зимового періоду (**19% (n=49/255)** в лютому та **18% (n=47/255)** в листопаді та грудні 2023 року). Протягом літа їхня частка зменшилася в середньому до **11% (n=29/255)**.

Стосовно перешкод²⁸, наприкінці року КІ у все більшій кількості населених пунктів повідомляли про відсутність доступу до ринків на цій території, що створювало перешкоди в доступі до товарів. Така зміна ще раз підкреслює постійні виклики для функціонування ринків через нестабільну безпекову ситуацію, бойові дії та пошкодження інфраструктури, особливо на прифронтових територіях. Збільшення кількості повідомлень про недоступність ринків також може бути пов'язане з сезонними перешкодами, що впливають на роботу ринків (напр., перебої з електропостачанням, перешкоди в доступі до опалення, додаткові труднощі з постачанням товарів, тощо). Зокрема, **найпоширенішими перешкодами в доступі до ринків** протягом листопада та грудня 2023 року (раунд 14) **був обмежений час роботи або завелика відстань до ринків**.²⁹

Рисунок 9: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, в яких недоступність ринків створювала перешкоди в доступі до ринків для купівлі товарів, за раундом

Доступ до фінансових послуг

27%
n=69/255

Середній % населених пунктів, в яких згідно з отриманими даними більшість людей не мали доступу до фінансових послуг

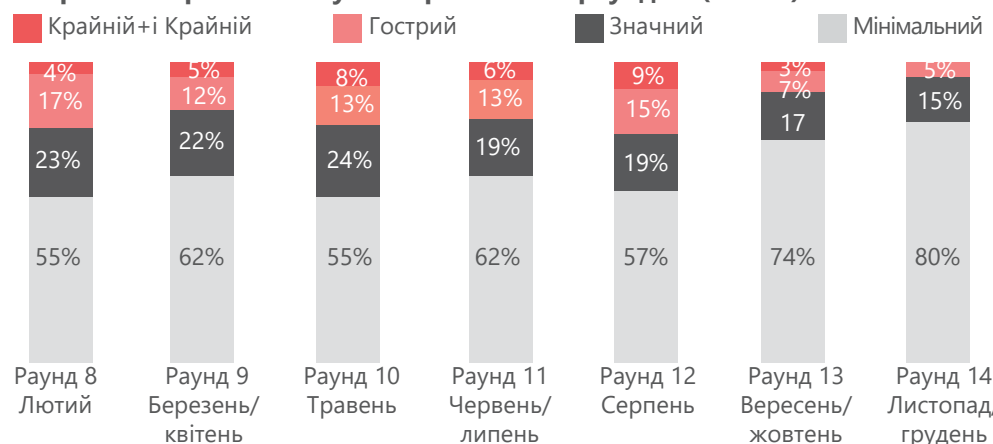
Перешкодою в доступі до фінансових послуг, про яку найчастіше повідомляли протягом 2023 року, була відсутність діючих фінансових установ, про це повідомили КІ у **84% (n=64/76)** населених пунктів, в яких більшість людей не мали доступу до фінансових послуг протягом листопада та грудня (раунд 14).

ОСВІТА

Результати МГС все ще вказують на наявність викликів у секторі освіти, що продовжували негативно впливати на навчання українських дітей в 2023 році. У вересні багато дітей шкільного віку повернулися до очного навчання після 17 місяців війни та перерваного дистанційного навчання у Зонах А та В.³⁰

Бали секторальної вразливості у секторі освіти залишалися незмінними впродовж 2023 року, в середньому у **12% (n=33/255)** населених пунктів було зафіксовано гострий, у **4% (n=9/255)** крайній і в **1% (n=3/255)** крайній+ рівні вразливості, що вказує на помірну або крайню неспроможність задовольнити базові потреби у секторі освіти. На рисунку 10 нижче видно, що кількість населених пунктів, в яких було зафіксовано підвищені рівні вразливості у секторі освіти, зменшилася з серпня. Хоча у вересні та жовтні 2023 року (раунд 13) було зафіксовано **чотири** населені пункти з балами **крайнього** рівня вразливості (Благодатне (Миколаївська область), Олександрівка, Шабельківка, і Званівка (Донецька область)), а також **три** населені пункти з **крайнім+ рівнем вразливості** (Дворічна (Харківська), Удачне і Новодонецьке (Донецька)) у листопаді та грудні 2023 року (раунд 14), у жодному з досліджених населених пунктів не було настільки високих рівнів секторальної вразливості. Лише у **13** населених пунктах³¹ в цьому раунді було виявлено гострий рівень вразливості у секторі освіти, що вказує на помірну неспроможність задовольнити секторальні потреби.

Рисунок 10: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, за балами секторальної вразливості у секторі освіти та раундом (n=255)

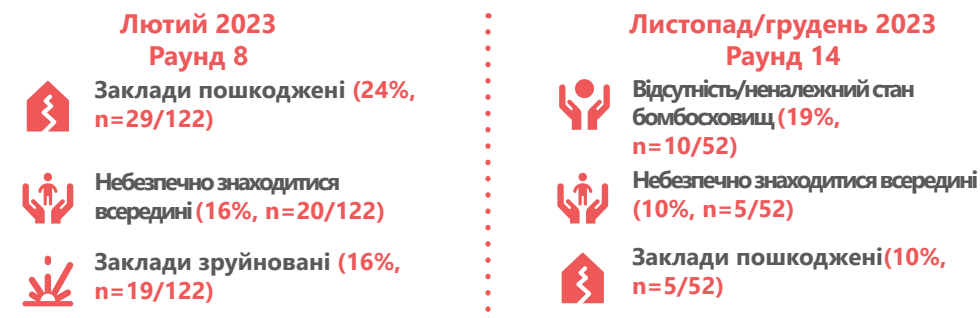
Основні чинники зростання рівнів вразливості у секторі освіти, пов'язані з недоступністю освітніх закладів для навчання, а також перебоями з доступом до інтернету.

У другій половині 2022-2023 навчального року (співпадає з раундами 8-10 МГС), а також протягом літніх канікул (раундами 11 - 12 МГС), КІ в середньому у **17% (n=43/255)** досліджених населених пунктів повідомили про понад половину освітніх закладів, які не виконували освітні функції або були непридатними для

освітніх цілей. Обмежена доступність освітніх закладів найбільше впливала на доступ до освіти дітей на прифронтових територіях. Разом з цим, результати дослідження мультисекторальних потреб (MSNA), проведеного Ініціативою REACH в 2023 році, показують, що згідно з отриманими даними, 98% дітей шкільного віку на Сході та 87% на Півдні навчалися відділено або за змішаною формою навчання протягом 2022-2023 навчального року через проблеми з безпекою.³²

Слід зазначити, що в серпні 2023 року (раунд 12) було зафіксовано максимальну кількість населених пунктів (**20%, n=51/255**), в яких за повідомленнями КІ, всі або переважна більшість закладів не виконувала освітні функції, що, ймовірно, пов'язано з підвищеною увагою до стану навчальних закладів з огляду на початок нового шкільного року. Початок 2023-2024 навчального року відзначився поверненням багатьох дітей шкільного віку до очного навчання вперше після лютого 2022 року.³³ Результати МГС свідчать про збільшення кількості доступних навчальних закладів для проведення навчання: з **50% (n=128/255)** населених пунктів у Зонах А та В в серпні 2023 року (раунд 12) до **73% (n=185/255)** у вересні та жовтні 2023 року (раунд 13) і **80% (n=203/255)** у листопаді та грудні 2023 року (раунд 14).

Рисунок 11: % досліджених населених пунктів у Зонах А та В, за вказаними причинами недоступності навчальних закладів та раундом

Стосовно причин недоступності навчальних закладів, спостерігалися незначні розбіжності між кінцем 2022-2023 навчального року і новим навчальним роком (2023-2024). З лютого 2023 року (раунд 8) КІ у все більшій кількості населених пунктів відзначали **пошкодження освітніх закладів серед причин їхньої недоступності для освітніх цілей**. З початком нового навчального року причиною недоступності закладів, про яку повідомляли найчастіше у вересні та жовтні, була **відсутність/неналежний стан бомбосховищ** (раунд 13: про неї повідомили КІ у **17%, n=12/69** населених пунктів)³⁴. Їхня частка зменшилася до **10 із 52**³⁵ у листопаді та грудні 2023 року (раунд 14). Слід зазначити, що згідно з наказом Міністерства Освіти України, з 2022 року всі навчальні заклади повинні забезпечити наявність функціонуючих бомбосховищ.³⁶

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

Сторінка 1

¹ УКГС ООН, [План гуманітарного реагування в Україні на 2024 рік](#), січень 2024 р. (англійською)

Сторінка 2

² Чорноморська зернова ініціатива — це домовленість між Україною, Російською Федерацією, Туреччиною і ООН щодо забезпечення безпечного експорту зерна Чорними морем до різних країн світу. Домовленість була досягнута 22 липня 2022 року в Туреччині.

Сторінка 3

³ Ініціатива REACH, [Бюлетень MSNA 2023 | Україна «Оцінка мультисекторальних потреб»](#), листопад 2023 р.

Сторінка 4

⁶ Кластер з питань захисту, [Результати моніторингу в секторі захисту з 1 січня по 31 грудня 2023 року](#), січень 2024 р.

⁷ Очеретине, Мар'їнка, Авдіївка, Лиман, Вугледар, Велика Новосілка і Званівка (Донецька область, всі населені пункти знаходяться в межах 30 км зони від лінії фронту).

⁸ Циркуни, Шевченкове, Курилівка, Куп'янськ, Вільхуватка, Ізюм і Донецьк (Харківська область).

⁹ Kyiv Independent, [Огляд найважливіших битв України в 2023 році](#), 30 грудня 2023 р. (англійською)

¹⁰ The Guardian, [Російсько-українська війна в режимі реального часу](#), травень 2023 р. (англійською)

¹¹ The Financial Times, [Неприємні уроки з літнього наступу України](#), серпень 2023 р. (англійською)

¹² Спостерігалася тенденція до зростання протягом року, у лютому (раунд 8) лише у 9% (n=23/255), а також в одному (n=1/255) дослідженому населеному пункті КІ повідомили про осіб, які безпосередньо постраждали від поточної збройної агресії, а також осіб, які повернулися, що входили до вразливих категорій населення, відповідно

¹³ Міжнародна організація з міграції, [Матриця відстеження переміщень в Україні](#).

¹⁴ УКГС, [План гуманітарного реагування в Україні на 2024 рік](#), січень 2024 р. (англійською)

Сторінка 6

¹⁵ Структура у графіку нижче має на меті привернути увагу читача до висвітлення важливих цифр та тенденцій. Схожі структури також можна простежити в інших графіках.

¹⁶ Населені пункти, в яких рівень потреби в доступі до води перевищував «мінімальний» - це населені пункти, в яких щонайменше 1-9% населення не мали доступу до води протягом 14 днів до збору даних, або в яких КІ зазначили про безперешкодний доступ до води, однак ситуація там була тривожною і потребувала моніторингу. Зазначені 18 населених пунктів знаходилися переважно у Дніпропетровській (Криворізький, Нікопольський та Синельниківський райони), Донецькій (Покровський і Бахмутський райони), Харківській (Куп'янський район) та Запорізькій (Запорізький район) областях.

Сторінка 7

¹⁷ Варіант відповіді «Відсутність працюючих медзакладів» було додано в опитувальник МГС лише у березні (раунд 9), тому даних по ньому немає у раунді 8 МГС (лютий).

¹⁸ КІ повідомили про перешкоди у доступі до медичних послуг в населених пунктах, в яких щонайменше 1-9% населення не мали доступу до бажаних медичних послуг,

або в яких КІ повідомляли про безперешкодний доступ до медичних послуг, однак ситуація там була тривожною і потребувала моніторингу.

¹⁹ Data-Friendly Space, [Аналіз ситуації в Україні](#), 25 жовтня 2023 року. (англійською)

²⁰ Види медичних закладів/послуг, про які повідомили КІ у населених пунктах, в яких щонайменше 1-9% населення не мали доступу до бажаних медичних послуг, або в яких КІ зазначили про безперешкодний доступ до медичних послуг, однак ситуація там була тривожною і потребувала моніторингу.

²¹ Кластер з питань здоров'я в Україні, Бюлетень № 4 Кластеру з питань здоров'я в Україні (червень 2023 року), 21 липня 2023 року.

²² Варіант відповіді «Лабораторні та діагностичні послуги» було додано в опитувальник МГС лише у березні (раунд 9), тому даних по ньому немає у раунді 8 МГС (лютий).

²³ Варіант відповіді «Відсутність аптек» було додано в опитувальник МГС у лише березні та квітні 2023 року (раунд 9), тому даних по ньому немає у раунді 8 МГС (лютий).

²⁴ ACAPS, [Україна: Вплив конфлікту на систему охорони здоров'я](#), 22 вересня 2023 року.

Сторінка 8

²⁵ Атлантична Рада, [Росія поновлює кампанію з бомбардування цивільної енергетичної інфраструктури в Україні](#), 22 вересня 2023 року. (англійською)

²⁶ Підгрупа населених пунктів, у яких було зафіксовано рівень потреб в доступі до безпечного житла та належних умов вище мінімального протягом 14 днів до збору даних.

²⁷ До НПТ можуть належати базові засоби гігієни, миючі засоби, постільна білизна, одяг, кухонне приладдя та посуд, інші побутові НПТ.

Сторінка 9

²⁸ Починаючи з 13 раунду (вересень та жовтень 2023 року) було додано наступні варіанти відповідей на питання: «Завелика відстань до ринків», «Небезпека на території чи поблизу ринків», «Обмежений час роботи ринків», «Деякі групи населення стикаються з труднощами із доступом до ринків через їхні соціальні або фізичні особливості (напр., дискримінація, ізоляція, відчуття ворожості)», тому ці дані не могли відобразитися в попередніх раундах.

²⁹ Варіанти відповіді «Обмежений час роботи ринків» і «Завелика відстань до ринків» були додані в опитувальник МГС лише у вересні та жовтні 2023 року (раунд 13), тому даних по цих показниках немає у попередніх раундах МГС.

Сторінка 10

³⁰ France24, [Під звуки сирен та попри небезпеку, діти в Україні повертаються до школи](#), 1 вересня 2023 року. (англійською)

³¹ Херсон, Новорайськ (Херсонська), Одеса (Одеська), Первомайське, Горохівське, Березнегувате (Миколаївська), Бородянка (Київська), Мала Токмачка, Воздвижівка, Тернувате (Запорізька), Покровськ (Донецька), Нікополь і Марганець (Дніпропетровська область).

³² REACH, [Набір даних по дослідженню MSNA 2023](#), вересень 2023 р.

³³ France24, [Під звуки сирен та попри небезпеку, діти в Україні повертаються до школи](#), 1 вересня 2023 р. (англійською)

³⁴ Шабельківка (Донецька), Гостомель, Пісківка, Іванків (Київська), Баштанка, Горохівське, Галицинове, Очаків, Сухий Єланець (Миколаївська), Конотоп (Сумська), Тягинка (Херсонська) та Олишівка (Чернігівська область).

³⁵ Марганець, Нікополь (Дніпропетровська), Нові Петрівці (Київська), Березнегувате, Горохівське, Миколаїв (Миколаївська), Одеса (Одеська), Чупахівка (Сумська), Велика Олександрівка і Новорайськ (Херсонська область).

³⁶ Міністерство освіти України, [Рекомендації Міністерства освіти](#), липень 2023 р.

ОГЛЯД МЕТОДОЛОГІЇ МГС

Для Моніторингу гуманітарної ситуації, Ініціатива REACH проводить збір даних за допомогою телефонних інтерв'ю з **ключовими інформантами (КІ) у громадах**, а саме представниками місцевої влади, місцевими неурядовими організаціями (НУО) та окремими групами населення (особами похилого віку, особами з інвалідністю, дітьми, жінками, внутрішньо переміщеними особами (ВПО), особами, які повернулися, тощо). За детальною інформацією щодо різних раундів МГС, які проводилися у 2023 році, див. Додаток 1.

Для точнішого аналізу, досліджені населені пункти було розділено на три географічні зони у межах підконтрольних Уряду України територій:

- **Зона А:** Території у межах до 30 км від лінії фронту на момент формування вибірки, за даними системи онлайн-карт LiveUA, та державного кордону з Російською Федерацією.
- **Зона В:** Території у межах 30-100 км від лінії фронту на момент формування вибірки, за даними системи онлайн-карт LiveUA, території, над якими відновлено контроль Урядом України, та райони, 50% території яких знаходиться у межах згаданих територій.
- **Зона С:** Усі інші підконтрольні Уряду України території.

Підхід адміністративних центрів було застосовано у всіх зонах:

- **усі адміністративні центри** (у тому числі центри громад, районні та обласні центри) були включені до вибірки у **Зонах А та В**.
- лише у випадку Чернігівської області, що не мала жодного населеного пункту, який належав би до категорії адміністративних центрів у Зоні А, населені пункти було цілеспрямовано відібрано серед населених пунктів, що не є адміністративними центрами.
- на відміну від попередніх раундів (раунд 8-10) до вибірки у Зонах А та В було додано 26 населених пунктів, які за масштабом наближені до адміністративних центрів.
- з метою уникнення надмірного представлення населених пунктів з окремих областей у загальній вибірці Зони В у таких областях як Дніпропетровська та Одеська до цільової вибірки було додано сільські населені пункти (адміністративні центри).
- у **Зоні С**, яка охоплює більші території та кількість населених пунктів, лише **три адміністративні центри було цілеспрямовано відібрано у кожній області**.
- населені пункти з довоєнної кількості населення менше 1 000 осіб було вилучено з вибірки.

З метою урахування потенційно більшої варіативності у потребах у населених пунктах з більшою кількістю населення, кількість КІ на населений пункт відрізнялася для наступних **3 категорій**:

- **3 КІ** у кожному обраному населеному пункті з кількістю населення від 1 000 до 9 999* осіб*,
- **5 КІ** у кожному населеному пункті з кількістю населення від 10 000 до 99 999* осіб*,
- **7 КІ** у кожному обраному населеному пункті з кількістю населення понад 100 000* осіб*.

* Кількість населення до початку повномасштабної війни у лютому 2022 року.

Усі відповіді КІ з одного і того ж самого населеного пункту було узагальнено, що дозволило отримати одну точку даних по кожній змінній в кожному населеному пункті. У **Плані агрегування даних** застосовувався **усереднений підхід** до агрегування відповідей населених пунктів з використанням шкали вираженості у питаннях з **одним варіантом відповіді**. У випадку питань з **кількома варіантами відповідей** застосовувалося правило відбору всіх відповідей, які були надані принаймні 1 з 3 респондентів, 2 з 5 респондентів та 3 із 7 респондентів у населених пунктах з відповідних вищезгаданих категорій.

Ці статистичні дані **не можуть бути екстрапольовані на частку (%) населення, і тому їх слід розглядати як індикативні**, а не репрезентативні. Враховуючи невеликий та нерепрезентативний характер вибірки, отримані результати дають лише орієнтовне розуміння ситуації на досліджених територіях.

СТРУКТУРА ІНДЕКСУ ВРАЗЛИВОСТІ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ (ІВНП)

Фахівці REACH в Україні розробили цю структуру на основі показників МГС з метою визначення вираженості вразливості на рівні населеного пункту. Дані, використані у розрахунках балів ІВНП, були надані КІ щодо ситуації у всьому населеному пункті, а тому не відображають окремих вхідних даних домогосподарств та можливих нюансів у становищі окремих домогосподарств. Беручи до уваги різні підходи, застосовані показники та цілі, цю структуру не слід розглядати як порівнювану з іншими подібними структурами, у тому числі у REACH.

Структура ІВНП передбачає розрахунок окремих складених балів для кожного сектору з подальшим розрахунком міжсекторального складеного бала, що є кінцевим індексом вразливості населеного пункту. **Ця версія структури є пілотною і буде надалі коригуватися після консультацій з гуманітарними організаціями та партнерами щодо цих перших результатів.** Фінальна версія буде доступна на Ресурсному центрі REACH для ознаявлення та використання.

Структура складається з показників МГС по 6 секторах, таких як продовольча безпека та засоби до існування, житло та непродовольчі товари (НПТ), вода, санітарія та гігієна (ВСП), охорона здоров'я, захист і освіта. Показники, які використовувалися у розрахунках секторальних балів, обиралися на основі зафіксованої через них інформації щодо доступу населення до основних послуг та предметів першої необхідності. Показники, які не враховувалися у балах, все ж будуть використовуватися як частина аналізу та звітності з метою забезпечення комплексного огляду ситуації у досліджених населених пунктах.

Термін «вираженість» позначає інтенсивність вразливостей у населеному пункті за шкалою від 1 (мінімальний/ нульовий) до 4+ (крайній та наявний ризик катастрофічного/секторального колапсу). Передбачаються наступні рівні секторальної вразливості:

- **Нульовий/мінімальний:** базові секторальні потреби задовольняються у населеному пункті,
- **Значний:** гранична неспроможність задовольнити базові секторальні потреби у населеному пункті,
- **Гострий:** помірна неспроможність задовольнити базові секторальні потреби у населеному пункті,
- **Крайній:** крайня неспроможність задовольнити базові секторальні потреби у населеному пункті,
- **Крайній+:** колапс у наданні базових послуг та/або абсолютна неспроможність задовольнити базові секторальні потреби у населеному пункті.

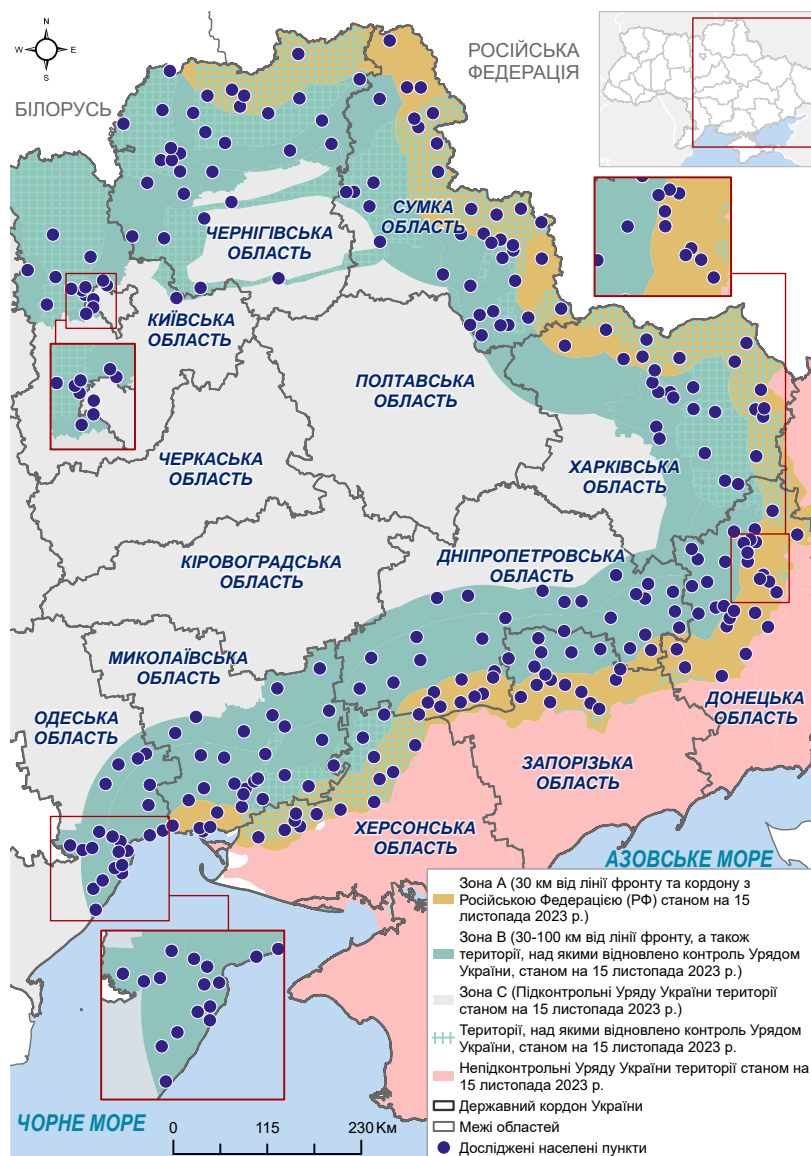
Як секторальні, так і міжсекторальні складені бали розраховувалися за середньоарифметичним значенням балів та у разі наявності десятих 0,5 або більше округлялися до відповідного значення шкали (1-4+, від мінімального до крайнього+). Секторальний бал розраховується на основі секторальних показників, доданих у структуру (див. Додаток), а міжсекторальний бал отриманий з секторальних балів, обчислених у попередньому кроці. Якщо показник не може мати значення від 1 до 4+ (від мінімального до крайнього+), то він стандартно набуває значення 1 (мінімальний). Ті випадки, коли лише частина умов відповідає певному рівню вразливості для обраного показника/ сукупності показників, як визначено у структурі ІВНП, будуть оцінюватися на один рівень нижче (наприклад, гострий рівень замість крайнього). Детальніше див. у розділі «Структура».

Підхід з розрахунком середнього бала має свої обмеження насамперед через недостатню чутливість до викидів (наприклад, якщо особливо сильний показник сам по собі відображає складну ситуацію або якщо один з секторів сам по собі вказує на виражену вразливість населеного пункту). Щоб врахувати це, секторальні бали потрібно розглядати як другий рівень аналізу з метою визначення населених пунктів, де лише один або обмежена кількість секторів характеризуються складною ситуацією, проте через усереднений підхід населені пункти відносяться до групи низького рівня вразливості. За необхідності бали для окремих показників/сукупності показників буде також перевірено для досягнення комплексного розуміння того, що саме призводить до виникнення вищих рівнів вразливостей населених пунктів.

Враховуючи індикативний характер даних, використаних у процесі розрахунків, отримані бали не можуть вважатися репрезентативними для умов у межах населених пунктів і лише орієнтовно окреслюють гуманітарну ситуацію.

ГЕОГРАФІЧНЕ ОХОПЛЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

МГС Ініціативи REACH в Україні нещодавно представив свою нову **Інтерактивну інформаційну панель для підконтрольних Уряду України територій**. У ній подані ключові результати та тенденції, які можна відфільтрувати за періодами часу, територіями та рівнями потреб.

ПРО ІНІЦІАТИВУ REACH

Ініціатива REACH сприяє розробці інформаційних інструментів та продуктів, які підвищують спроможність суб'єктів гуманітарної діяльності ухвалювати рішення на основі фактичних даних у контекстах надзвичайних ситуацій, відновлення та розвитку. Методології, які використовує REACH, охоплюють збір первинних даних і глибинний аналіз, а вся діяльність здійснюється через механізми міжвідомчої координації гуманітарної допомоги. REACH – це спільна ініціатива організацій IMPACT Initiatives, ACTED і Навчального та науково-дослідного інституту – Програми ООН з використання супутникової інформації в оперативних цілях (UNITAR-UNOSAT).

ДОДАТОК 1: ОГЛЯД РАУНДІВ 8 - 14 МГС

Раунд МГС	Дати збору даних	Кількість охоплених населених пунктів, за зонами	Кількість проведених інтерв'ю з ключовими інформантами в громаді
Раунд 8 МГС	3 7 по 28 лютого 2023 року	Загальна кількість охоплених населених пунктів: 317 Охоплені населені пункти в Зоні А: 92 з 317 Охоплені населені пункти в Зоні В: 165 з 317 Охоплені населені пункти в Зоні С: 60 з 317	Проведено 1197 інтерв'ю з ключовими інформантами
Раунд 9 МГС	3 20 березня по 3 квітня 2023 року	Загальна кількість охоплених населених пунктів: 317 Охоплені населені пункти в Зоні А: 97 з 317 Охоплені населені пункти в Зоні В: 160 з 317 Охоплені населені пункти в Зоні С: 60 з 317	Проведено 1199 інтерв'ю з ключовими інформантами
Раунд 10 МГС	3 15 по 29 травня 2023 року	Загальна кількість охоплених населених пунктів: 317 Охоплені населені пункти в Зоні А: 97 з 317 Охоплені населені пункти в Зоні В: 160 з 317 Охоплені населені пункти в Зоні С: 60 з 317	Проведено 1197 інтерв'ю з ключовими інформантами
Раунд 11 МГС	3 26 червня по 10 липня 2023 року	Загальна кількість охоплених населених пунктів: 341 Охоплені населені пункти в Зоні А: 108 з 341 Охоплені населені пункти в Зоні В: 173 з 341 Охоплені населені пункти в Зоні С: 60 з 341	Проведено 1324 інтерв'ю з ключовими інформантами
Раунд 12 МГС	3 7 по 21 серпня 2023 року	Загальна кількість охоплених населених пунктів: 341 Охоплені населені пункти в Зоні А: 109 з 341 Охоплені населені пункти в Зоні В: 172 з 341 Охоплені населені пункти в Зоні С: 60 з 341	Проведено 1305 інтерв'ю з ключовими інформантами
Раунд 13 МГС	3 26 вересня по 13 жовтня 2023 року	Загальна кількість охоплених населених пунктів: 342 Охоплені населені пункти в Зоні А: 110 з 342 Охоплені населені пункти в Зоні В: 172 з 342 Охоплені населені пункти в Зоні С: 60 з 342	Проведено 1310 інтерв'ю з ключовими інформантами
Раунд 14 МГС	3 20 листопада по 4 грудня 2023 року	Загальна кількість охоплених населених пунктів: 342 Охоплені населені пункти в Зоні А: 110 з 342 Охоплені населені пункти в Зоні В: 172 з 342 Охоплені населені пункти в Зоні С: 60 з 342	Проведено 1313 інтерв'ю з ключовими інформантами

ДОДАТОК 2: Секторальні показники, включені у структуру ІВНП

Сектор	Показник
Продовольча безпека та засоби до існування	% населених пунктів, за рівнем потреби у доступі до достатньої кількості продуктів харчування протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за рівнем потреби у доступі до ринків з метою придбання товарів, протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними перешкодами для людей у доступі до ринків протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними перешкодами у доступі до продуктів харчування протягом 14 днів до збору даних
Житло та непродовольчі товари	% населених пунктів, за рівнем потреби у доступі до безпечного житла з належними умовами протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними перешкодами для людей у доступі до безпечного житла з належними умовами протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними перешкодами для ВПО у доступі до безпечного житла з належними умовами протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними джерелами енергії, якими користувалася більшість людей для опалення свого житла взимку
	% населених пунктів, за основними перешкодами, з якими стикалися люди у доступі до опалення взимку
	% населених пунктів, за часткою житлового фонду, пошкодженого протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за БІЛЬШІСТЮ людей, які мали доступ до непродовольчих товарів (НПТ) протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними перешкодами, з якими стикалися люди у доступі до НПТ протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за частотою перебоїв з електропостачанням протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за частотою перебоїв з газопостачанням протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за частотою перебоїв з мобільним зв'язком протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за частотою перебоїв з доступом до інтернету протягом 14 днів до збору даних

Сектор	Показник
Медичне обслуговування	% населених пунктів, за рівнем потреби у доступі до медичного обслуговування протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними перешкодами, з якими стикалися люди у доступі до медичного обслуговування протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за видами медичних послуг/закладів, до яких люди не могли отримати доступ протягом 14 днів до збору даних (застосовується лише для крайнього рівня)
	% населених пунктів, за видами медичних послуг/закладів, до яких люди не могли отримати доступ протягом 14 днів до збору даних
Захист	% населених пунктів, за основними проблемами з безпекою і захистом, з якими стикалися люди протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за ступенем обмежень на в'їзд або виїзд з населеного пункту
Освіта	% населених пунктів, за часткою навчальних закладів, які були НЕДОСТУПНІ для освітніх цілей протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за частотою перебоїв з доступом до інтернету протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними причинами, з яких навчальні заклади недоступні для освітніх цілей
ВСГ	% населених пунктів, за частотою перебоїв з водопостачанням протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за рівнем потреби у доступі до води протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними перешкодами, з якими стикалися люди у доступі до води протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за рівнем потреби у доступі до обладнаних санвузлів протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними перешкодами, з якими стикалися люди у доступі до справних туалетів протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними перешкодами, з якими стикалися люди у доступі до води протягом 14 днів до збору даних
	% населених пунктів, за основними перешкодами, з якими стикалися люди у доступі до води протягом 14 днів до збору даних